

János Pál és az őt követő II. János Pál pápa programjának ez a lényege. Az egyháztörténelemből tudjuk, hogy gyakran emberi, történelmi vagy napi politikai okok is motiválták a dogmák nyelvi megfogalmazását. Amilyen mértékben fölszabadult a kereszténység a hatalmi politika béklyóiból, olyan arányban talált rá eredeti hivatására. A szorosan vett vallási kérdésekben is, amelyek a történelem és a technikai, tudományos forradalom korában sem szűntek meg kérdések lenni: Mire vagyunk a világon? Mi az élet értelme? Van-e egyáltalán célja? Honnan van a világ, az élet, és merrefelé halad az emberiség? S merre az egyes ember? Holmes professzor csak futólag érinti ezt a témát, de amikor a Kúria és a vallás problémáival komolyan foglalkozó múlt századi és a XX. század elején fellépő gondolkodókról ír, megemlíti az akkor elítélt (ma már megértéssel kezelt) Hügel, Renan, Rosmini, Tyrrell, Lacordaire, Loisy, Lammenais és mások elképzeléseit. Korukat megelőzve vallották, hogy az egyház az emberi történelemben érvénye-

sülő nagyszerű alkotás, amely azért maradt fenn kétezer évig, mert tudott rugalmasan alkalmazkodó, tudott katolikus-egyetemes lenni, tehát meg kell szabadítania önmagát az egyszer s mindenkorra megszövegezett idegen formuláktól és hatalmi struktúráktól. A vallás lényegét érintő kérdésekről szolgálati szabályzatok nyelvén beszélni nem lehet; ami pedig alkalmas a vallás megélésére, a teremtés csodájának felismeréséből fakadó öröme, az szavakkal csak megközelítően fejezhető ki. Amiként a francia Tyrrel írta: „Semmiféle filozófiai vagy teológiai rendszer nem képes adekvát módon kifejezni a keresztény vallás lényegét, mert a hit nem bizonyos tömör tételek elfogadásából, hanem belső átélésből és az ebből fakadó gyakorlatból áll”.

A kereszténység, talán felgyorsult ütemben, errefelé tart a pápasággal együtt. Valószínűleg ezért van ma nagyobb befolyása (tehát igazi hatalma), mint az elmúlt kétszáz évben eddig bármikor.

NAGY GÁSPÁR

Némaság

Pilinszky János emlékének

*Meddig tart ki a lélek váza
s a romló test: a porból vétegett
és a foglyok a légerekből
miként ünneplik az életet?*

*Jöttek a hírek szakadatlan
hozták bekötött sebű emberek
féltem a kitikkadt hajnaloktól
mikor már sírni sem merek.*

*Egy könnyem se lesz itt szinte látom
eső fűrösztí arcomat
állok vízözöni pózban: némán
fogom föl árvaságomat.*

*A hegy mögött már háborúztak
de Te legyőzted a halált
tudtam az első dörrenésből:
a villám csak Téged talált.*

*Megértem májust dördülő felhők
csavart rongyából és közül
lágyszakad villámok hátán:
aki meghalt is megüdvözül.*

Pilinszky János Kossuth-díjas költő, újságíró, az Új Ember és a Vigilia munkatársa életének 60. évében, 1981. május 27-én este váratlanul elhunyt. Költői munkásságának, életművének méltatására visszatérünk, hogy illendően búcsút vegyünk tőle.